

No5(4)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 322 sahifa,
18-may, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oğlu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'quvchi yoshlarni muhandislik kasblariga yo'naltirishda xorij tajribasi.....	10
<i>Maxamov X. T., Omondavlatova Sofiya Baxtiyor qizi</i>	
2-sinf darslarida "4K" ko'nikmalarini shakllantirish: XXI asr savodxonligi poydevori	14
<i>Jo'rayeva Nargiza O'ktamovna</i>	
Ommaviy axborot vositalarining inson ruhiy salomatligiga ta'siri: empirik tadqiqot natijalari.....	18
<i>Abdinazarova Bibixonim Rashid qizi</i>	
Talabalar uchun amaliy ko'nikmalarni shakllantirishda texnik loyihalarning o'rni	23
<i>Axmadaliyev Mansurbek Erkaboy o'g'li, Rejabov Jaloliddin Sadiq o'g'li</i>	
Masalalarni modellashtirish metodi yordamida yechish yo'llari	28
<i>B. B. Qarshiyev, Bekmuradov Bobur Toyloq o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida elektron o'quv materiallaridan foydalanishning afzalliklari.....	34
<i>Tog'aymurodova Marjona Yusuf qizi</i>	
Raqamli ta'lim muhitida dizaynerlik faoliyatlarini rivojlantirishning zamonaviy metodlari.....	39
<i>Satvoldiyeva Malaxatxon A'zamjanovna</i>	
Metall va metallmas buyumlarga ishlov berish texnologiyasi fanidan amaliy dars mashg'ulotlarini raqamli texnologiyalar asosida o'qitish metodikasi	47
<i>A. Safarov</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni shakllantirish mezonlari.....	57
<i>Xolmatov Doston Dilshod o'g'li</i>	
7–8-sinf biologiya darslarida kompetensiyaviy yondashuvni takomillashtirish metodikasi	60
<i>Xolmurodova Sarvinov</i>	
Zamonaviy adabiyotda lider ayol portreti va shaxsiy rivojlanish falsafasi.....	64
<i>G'afforova Dildora Ergashevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qish darslarida matn ustida ishlash metodikasini takomillashtirishning pedagogik asoslari.....	69
<i>Yusupova Umida Zayniddin qizi</i>	
Umumta'lim maktabida xalq hunarmandchiligi va badiiy loyihalashda kreativ yondashish texnologiyalarining mazmun-mohiyati.....	74
<i>Shomirzayev Maxmatmurod Xuramovich, G'aniyeva Dilfuza A'lam qizi</i>	
Oila muhitining raqamli tadbirkorlik motivatsiyasiga ta'siri: psixologik tahlil	78
<i>Tursunov Lutfulla Sayfullayevich, Boyqobilova Sevinch Fazliddin qizi</i>	
Maktab va muzeylar aloqadorligini ta'minlash asosida o'quvchilarni ma'naviy merosga hurmat ruhida tayyorlashning pedagogik texnologiyasi	81
<i>Nizomxonova Nargizaposhsho Ekrixon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida produktiv o'qish malakasini shakllantirish.....	86
<i>Xurramova Sojida Abdunazar qizi</i>	
Oliy ta'lim tizimida liderlik kompetensiyalarini takomillashtirishning kompleks yondashuvlari	91
<i>Risvayeva Charos Zaydilla qizi</i>	
Sport sohasining ommaviyligi va inklyuzivligi	94
<i>Z. N. Urunova, M. Jaborova</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida psixologik muhitni swot-tahlil qilish va korreksiyalash	97
<i>Sattorova Shirinoy San'atovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kognitiv kompetentligini rivojlantirishda integrativ yondashuv ..	100
<i>Buvrayev Akram Rustam o'g'li</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy nutqiga qo'yiladigan talablar	104
<i>Xolmuminova Dilfuza Xolmamatovna</i>	
O'qituvchining kasbiy faoliyatida ma'naviy-axloqiy fazilatlarining ahamiyati	107
<i>Jumanazarova Dilnoza Umurzaqovna</i>	

Hadislar yordamida boshlang'ich sinf o'quvchilarida ma'naviy-axloqiy sifatlarni shakllantirish	111
<i>Akaboyeva Malika Raxmatovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mustaqil fikrlashga o'rgatish texnologiyasi	114
<i>Beshimova Muazzam Bahodirovna, To'lanboyeva Farangis Ibrohimjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ona tili fanini o'qitishda kreativlik qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik shart-sharoitlari	117
<i>Xoliyeva Sevara Rustam qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda multimedia texnologiyalaridan foydalanish kompetensiyasini tarkib toptirish	122
<i>Narmatova Fotima Dilshod qizi</i>	
Organizing Physics Lessons in General Education Schools Based on Gamification Elements	127
<i>Y. A. Mamatokhunov, U. S. Ismoilov, M. A. Muxtorjonova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda mantiqiy tafakkurni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning samaradorligi....	129
<i>Meyliyeva Sevinch Bozor qizi</i>	
Anoreksiyasi va bulimiyaniing psixologik determinantlari hamda klinik jihatlarini	132
<i>Askarova Nargiza Abdivaliyevna, To'raqulova Sevinch Sattorjon qizi</i>	
Koxlear implantli bolalar fonematik eshituvini shakllantirish asosida tovush talaffuzini shakllantirish	136
<i>Bozorov Otabek Yo'ichi o'g'li, Yakubova Asalxon Ulug'bek qizi</i>	
Qisqa masofaga yuguruvchi yosh sportchilarning kuch va tezlik-kuch ko'rsatkichlarini rivojlantirishda yillik rejalashtirish samaradorligi	139
<i>Eshpulatov Jamshid Nuraliyevich</i>	
Разработка модуля автопрокторинга для платформ дистанционного обучения на основе компьютерного зрения и анализа активности пользователя	144
<i>Дустқобилов Акмал Бобомуродович</i>	
Определение нарушений академической честности на онлайн-экзаменах на основе компьютерного зрения: алгоритм и эффективность модуля kameraproctor	149
<i>Дустқобилов Акмал Бобомуродович, Маматов Ислонбек Ильесович</i>	
Zamonaviy ta'limda sun'iy intellekt texnologiyalari: imkoniyatlar, muammolar va istiqbollar	154
<i>Delov To'liqin Erkinovich, Gulmirzayeva Zulayho Ko'k'lanboy qizi</i>	
Ijtimoiy tarmoqlarning talaba yoshlar psixologiyasiga ta'siri	160
<i>Saidakbarova Nigora Abduraxim qizi</i>	
Talabalarni ijtimoiy-pedagogik faoliyatga tayyorlashning besh blokli pedagogik modeli	165
<i>Amonov Mirjon Namozovich</i>	
O'smirlarning raqamli texnologiyalarga qaramligi va uning psixologik salomatlikdagi o'rni	170
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Normamatova Aziza Ibroxim qizi</i>	
Qizlarda erta nikohning psixologik omillari va sabablari	174
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv motivlarini shakllantirishning pedagogik imkoniyatlari	178
<i>Jumayeva Guzal Xayriddin qizi</i>	
Maktabgacha va kichik maktab yoshidagi bolalarda barmoqlar harakati mashqlari asosida kichik motorika va harakat koordinatsiyasini rivojlantirish	183
<i>Mirzakarimov Yuldashboy Abdinabiyeich</i>	
Globalashuv sharoitida yoshlar tashkilotlari orqali milliy o'zlikni anglashni shakllantirishning pedagogik strategiyalari	187
<i>Axralova Marg'uba Akmalxanovna</i>	
Tarbiya fani asosida o'quvchilarda huquqiy kompetentlikni rivojlantirish imkoniyatlari	191
<i>Jumanova Xafiza Xoliqulovna</i>	
Zamonaviy ilmiy-texnika taraqqiyoti sharoitida texnologik ta'lim mazmunini STEM yondashuvi asosida integratsiyalash va talabalarning texnik fikrlash kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	196
<i>Imanov Baxtiyor Berdiyevich, Qulmamatova Xurshida Abduxamidovna, Barataliyeva Nasiba Maxmadaminovna</i>	
Ijodiy kompetensiyalarni shakllantirishga yo'naltirilgan o'quv jarayonining mazmuniy ta'minoti	202
<i>Kubayeva Mavluda Baxtiyor qizi</i>	

The Influence of a Competency-Based Approach on Educational Quality in Physics Instruction	205
<i>A. Xakimov, Yorqinjon Abduraimjanovich Mamatokhunov, M. A. Ne'matova</i>	
Umumta'lim maktablarida o'quvchilarning ekologik savodxonligini shakllantirishning amaliy holati	208
<i>Majitov Turg'unali Anvar o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilariga ingliz tilini o'rgatishning pedagogik va psixologiyistik xususiyatlari	214
<i>Ismoilova Muattar Ilyosovna</i>	
Sharq mutafakkirlarining yoshlarni mehnat va kasb-hunarga o'rgatish bo'yicha qarashlari	219
<i>Alqarov Qodir Xolmatovich, Irmatov Pirmuhammad Normat o'g'li</i>	
Metallar mavzusini interfaol metodlar asosida o'qitish orqali o'quvchilar kreativligini oshirish	222
<i>Murodova Sayyora Qanoatovna</i>	
Moliyaviy terminlarni tarjima qilishning metodologik muammolari	226
<i>Norboyeva Dilafuz Djumaqulovna, Suvonov Ozodbek Jamshid o'g'li</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida yakuniy nazorat jarayonlarini sun'iy intellekt texnologiyalari asosida tashkil etishning afzalliklari	230
<i>Abdunabiyeva Kamola Mansurovna</i>	
Pedagogik ta'limda AI-tutor texnologiyalaridan foydalanish: o'zaro ta'sir mexanizmi va samaradorlik tahlili	236
<i>Abdunabiyeva Maftunaxon Solijon qizi</i>	
Talabalarda prokrastinatsiyani kamaytirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	240
<i>Kozimov Sayfullah Maxammadjon o'g'li</i>	
Kompetensiyaviy yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv-bilish faoliyatini rivojlantirish	245
<i>Raximov Zokir Toshmirovich</i>	
Yosh voleybolchilarning umumiy va maxsus jismoniy tayyorgarliklarini oshirishning pedagogik asoslari	249
<i>Temirov Shoirbek Raimjonovich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida boshqaruv jarayonlari mexanizmlarini takomillashtirish	253
<i>Kimsanova Rahnamo Solijonovna</i>	
Milliy kurash vositasida yoshlarning irodaviy sifatlarini rivojlantirish	257
<i>Muratov Muzaffar Shermamatovich</i>	
Xavotirlanish muammosining psixologik-pedagogik adabiyotlarda o'rganilganligi va o'smirlik davrining psixologik xususiyatlari	261
<i>Mutalibjonov Nurillo Iroiljon o'g'li</i>	
Bo'lajak pedagoglarda kreativ tafakkurni rivojlantirishning innovatsion va refleksiv asoslari	264
<i>Oblayeva Lobar Erdonovna</i>	
STEM Education Technology: Physics Teaching Methodology and Future Innovations	268
<i>Yorqinjon Abduraimjanovich Mamatokhunov, Odinakhon Sotvoldiyeva Abdumannob qizi</i>	
Mustaqil ta'limni tashkil etishning nazariy asoslari	272
<i>Qurbonova Buzaynab Nurmuxammadiyevna</i>	
Maktabgacha tarbiya yoshda bolalar kognitiv sohasining tadqiq qilinishi	276
<i>Raxmonova Shaxrizoda Laziz qizi</i>	
Modernization of Physics Teaching Methodology Based on Stream Integration in Vocational Schools	279
<i>S. Z. Zaynobiddinov, Yorqinjon Abduraimjanovich Mamatokhunov, Z. M. Orifjonova</i>	
Cultural Competence as a Core Component of Foreign Language Teaching: Theoretical Foundations and Pedagogical Integration	282
<i>Shahlo Obidova</i>	
Pedagogika oliy ta'lim muassasalarida talabalarining akmeologik madaniyatini rivojlantirishda ART-pedagogik texnologiyalardan foydalanish	286
<i>Shodmonova Shoir Saidovna, Sharifova Dildora Shavkiddin qizi</i>	
Talabalarining to'garak mashg'ulotlari orqali ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish yo'llari	290
<i>Turakulova Feruza Mamadoli qizi</i>	

Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ona tili fanini o'qitishda kreativlik qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik shart-sharoitlari	294
<i>Xoliyeva Sevara Rustam qizi</i>	
Texnologiya darslarida raqamli texnologiyalar vositasida o'quvchilarning tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	298
<i>Xudoyberdiyeva Nilufar Raximqulovna</i>	
Umumta'lim maktablari musiqa darslarida media-kontentlardan foydalanib o'quvchilarda estetik didni shakllantirish.....	302
<i>Xudoyqulov Asilbek Aziz o'g'li</i>	
Педагогические стратегии профилактики раннего профессионального выгорания у студентов-медиков (в условиях высокой информационной нагрузки)	305
<i>Асророва Мафтунабегим Махаммадризо кизи</i>	
Формирование самоотношения у подростков, переживших насилие	308
<i>Кушакова Наргиза Исламбаевна, Азаркова Миланика Дмитриевна</i>	
Изучение развития эпистемических знаний у учащихся 5-го класса в педагогико-психологической литературе.....	311
<i>Нехочина Лола Шахобиддиновна</i>	
Когнитивные уровни читательской деятельности в заданиях PIRLS: типология, процессы понимания и система оценивания.....	314
<i>Нуруллаева Шахло Уктамовна, Александра Валерьевна Шаркова</i>	

TARBIYA FANI ASOSIDA O'QUVCHILARDA HUQUQIY KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI

Jumanova Xafiza Xoliqulovna

Navoiy davlat universiteti tayanch doktoranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada "Tarbiya" fani asosida o'quvchilarda huquqiy kompetentlikni rivojlantirish masalalari tahlil qilingan. Huquqiy kompetentlikni shakllantirish o'quvchilarda o'z xulq-atvoriga nisbatan mas'uliyatli munosabatni qaror toptirishga xizmat qilishi yoritilgan. Shuningdek, o'quvchilarning jamiyat tomonidan qabul qilingan odob-axloq me'yorlariga rioya qilishi, o'z huquq va majburiyatlarini anglashi, inson huquqlari to'g'risidagi bilimlarni egallashi hamda ularni amaliyotda to'g'ri qo'llay olishi huquqiy ongni rivojlantirishning muhim omillari sifatida asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: konstitutsiya, odob-axloq, inson huquqlari, huquq va majburiyatlar, huquqiy kompetentlik, huquqiy ong, bilim, ko'nikma, qobiliyat.

Abstract: This article examines the issues of developing students' legal competence through the subject "Education." It emphasizes that the formation of legal competence contributes to fostering a responsible attitude toward one's own behavior among students. Particular attention is given to students' compliance with moral and ethical norms accepted by society, awareness of their rights and responsibilities, acquisition of knowledge about human rights, and the ability to apply this knowledge correctly in practice. These aspects are substantiated as important factors in the development of legal consciousness.

Key words: constitution, morality and ethics, human rights, rights and responsibilities, legal competence, legal consciousness, knowledge, skills, abilities.

Аннотация: В статье рассматриваются вопросы развития правовой компетентности учащихся на основе предмета "Воспитание". Подчеркивается, что формирование правовой компетентности способствует развитию у обучающихся ответственного отношения к собственному поведению. Особое внимание уделяется соблюдению учащимися морально-этических норм, принятых в обществе, осознанию своих прав и обязанностей, овладению знаниями в области прав человека, а также умению правильно применять их на практике. Эти аспекты обоснованы как важные факторы развития правового сознания личности.

Ключевые слова: конституция, мораль и этика, права человека, права и обязанности, правовая компетентность, правовое сознание, знания, навыки, способности.

KIRISH

Tarbiya - shaxsni har tomonlama kamol toptirishga qaratilgan uzluksiz va maqsadli jarayon bo'lib, uning doirasida huquqiy ong, huquqiy madaniyat hamda huquqiy kompetentlik shakllanib, rivojlanib boradi. Shu jihatdan, "Tarbiya" fani o'quvchilarda huquqiy kompetentlikni rivojlantirishning muhim vositasi hisoblanadi. Mazkur fan orqali axloq, madaniyat, jamiyat qoidalari, huquqiy me'yorlar, inson huquqlari va majburiyatlar haqidagi tushunchalarning mazmuni tarkib toptirilib, o'quvchilarda huquqiy kompetentlikni rivojlantirish uchun zarur pedagogik shart-sharoitlar yaratiladi.

Bir so'z bilan aytganda, "huquqiy kompetentlik" atamasi "bilim, ko'nikma, qobiliyat"ning an'anaviy uchligini ifodalash bilan birga, uning tarkibiy qismlarini o'zaro integratsiyalashgan holda birlashtirib, ta'lim va tarbiya jarayonida uzluksizlik vazifasini bajaradi. Ya'ni, "bilim - ko'nikma - qobiliyat" uchligi huquqiy kompetentlikning uzviy tarkibiy qismlari sifatida o'quvchilarning huquqiy faolligi va ongli ishtirokiga zamin yaratadi. Mazkur uchlik nafaqat nazariya va amaliyot uyg'unligini ta'minlaydi, balki "Tarbiya" fani orqali o'quvchilarda huquqiy ong, mas'uliyat hissi hamda fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishga xizmat qiladi. Natijada, ularni kelajakda jamiyatda faol, mas'uliyatli va adolatparvar fuqaro sifatida tarbiyalashning muhim poydevori vujudga keladi.

Shu nuqtai nazardan, “Tarbiya” fanini ta’limning barcha bosqichlarida, ayniqsa umumiy o’rta ta’lim maktablarida o’qitish zarurati tobora ortib bormoqda. Chunki mazkur fan insonni har tomonlama rivojlangan, ma’naviy yetuk va jamiyatda o’z o’rnini topa oladigan shaxs sifatida shakllantirishga yo’naltirilgan. Shu asosda, “Tarbiya” fani orqali huquqiy kompetentlikni, ya’ni huquqiy bilim, ko’nikma va qobiliyatlarni rivojlantirishga quyidagicha yondashish mumkin (1-jadvalga qarang).

1-jadval: Tarbiya fanida “bilim-ko’nikma-qobiliyat” asosida huquqiy kompetentlikni rivojlantirish

Tarkibiy qism	Tarbiya fanining vazifasi	Huquqiy kompetensiyaga ta’siri
Bilim	O’quvchilarga huquqiy tushunchalarni (qonun, huquq, majburiyat) tarbiyaviy yo’l bilan yetkazish	- O’quvchining huquqiy xabardorligi ortadi - Qonunga hurmat shakllanadi - Ma’naviy ongni mustahkamlaydi
Ko’nikma	Hayotiy misollar, rolli o’yinlar, muammoli vaziyatlar orqali huquqiy vaziyatlarda to’g’ri yo’l tutishni o’rgatish	- Amaliyotda huquqni to’g’ri qo’llash malakasi rivojlanadi - Huquqbuzarlikka qarshi ongli munosabat paydo bo’ladi
Qobiliyat	Fikrlash, tanqidiy tahlil qilish, o’z fikrini himoya qilish qobiliyatini tarbiyalash	- O’quvchi murakkab huquqiy vaziyatlarda mustaqil qaror chiqaradi - Adolatparvarlik va fuqarolik javobgarligi shakllanadi - Huquqiy ong va huquqiy madaniyat yuksaladi

Bilim - bu o’quvchilarga asosiy huquqiy tushunchalarni, ya’ni qonun, huquq va majburiyatlarni o’rgatish jarayonidir. Bu bilimlar o’quvchining huquqiy savodxonligini oshiradi va ularni huquqiy madaniyatga ega bo’lishga yo’naltiradi¹.

Ko’nikma - bu insonning biror faoliyat turini ongli ravishda, tez, aniq va ishonchli bajarish qobiliyatidir. U takroriy mashqlar, amaliy tajriba va bilim asosida shakllanadi. Huquqiy ko’nikma - bu o’quvchining real hayotdagi huquqiy vaziyatlarda to’g’ri harakat qilish, qonunlarni amalda qo’llay olish qobiliyatidir².

Qobiliyat - bu o’quvchining huquqiy vaziyatlarni tahlil qilish, tanqidiy fikrlash, asosli qaror qabul qilish va o’z huquqiy pozitsiyasini himoya qila olish salohiyatidir. U tarbiya jarayonida shakllanib, o’quvchining mustaqil fikrlashi, adolatga intilishi, fuqarolik javobgarligini anglashiga komil inson shaxsini shakllantirishga xizmat qiladi³.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tadqiqot jarayonida ta’limni diversifikatsiyalash muammolari bo’yicha ilmiy adabiyotlar hamda internet ma’lumotlari tahlil qilinib, “ta’limni diversifikatsiya qilish” tushunchasining mazmuni hodisa, jarayon, tamoyil, tendensiya, yo’nalish va natija kabi turli toifalar yordamida aniqlanganligi o’rganildi [117-b.].

Turli nuqtai nazarlarni umumlashtirgan holda, Ye. L. Kudrina quyidagi xulosani keltirib o’tadi: “Ta’limni diversifikatsiya qilish zamonaviy ta’limni isloh qilish yo’nalishlaridan birini aks ettiruvchi sifat jihatdan yangi ijtimoiy-pedagogik hodisa sifatida, shaxsning ta’limga bo’lgan ehtiyojlarini qondirish uchun ko’rsatiladigan ta’lim xizmatlari turlari, xarakteri va mazmunini o’zgartirishni ta’minlaydigan asosiy ta’lim dasturlari va o’quv fanlari, ta’lim shakllari hamda texnologiyalarini kengaytirishdir” [128-b.].

Demak, “Tarbiya” fani asosida o’quvchilarning huquqiy kompetentligini rivojlantirishda ta’lim jarayonini diversifikatsiya qilish o’quvchilarga ta’lim jarayonini moslashtirish, ularning ehtiyojlariga mos keng qamrovli va innovatsion yondashuvlarni amalga oshirishga yo’naltirilgan strategiya hisoblanadi. Shu bilan birga, o’quvchilarning o’z huquqlarini tushunishi va himoya qila olishini ta’minlashda ta’lim diversifikatsiyasi muhim rol o’ynaydi.

T. S. Sumskeya ta’lim muassasalarida ta’limni diversifikatsiya qilishning quyidagi tamoyillarini belgilaydi:

- ijtimoiy shartlilik tamoyili (ta’limni diversifikatsiya qilish mintaq va shahardagi ijtimoiy-iqtisodiy hamda kasbiy-tuzilmaviy vaziyat bilan bog’liq bo’lishi kerak);
- muvofiqlik tamoyili (diversifikatsiyaning mazmun-texnologik va ilmiy-uslubiy ta’minoti mavzu mohiyatiga mos kelishi kerak);
- dominantlik tamoyili (mavzuning fanlararo mazmuni tarkibiy qismlarini birlashtirgan semantik dominantni ajratib ko’rsatish);

1 A.A. Bodalev, V.A. Krutetskiy, B.F. Lomov, “Pedagogik va yosh psixologiyasi asoslari” (O’zbekiston Milliy universiteti nashr

2 Karimov S., Ortiqboyeva D. “O’quvchilarda huquqiy ong va madaniyatni shakllantirish”, Toshkent, 2022

3 O’zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi vazirligi. “Tarbiya konsepsiyasi” asosida ishlab chiqilgan o’quv-uslubiy qo’llanma Tatur Yu. G. Obrazovatel’naya sistema Rossii. Visshaya shkola [Tekst]: monografiya / Yu. G. Tatur. – M.: Issled. sentr problem kachestva podgotovki spetsialistov: Izd-vo MG TU, 1999. – 278 c.

- dialogizatsiya tamoyili (ta'lim-tarbiyaning interfaol texnologiyalari ustuvorligi, ta'lim jarayoni ishtirokchilarining faolligi, mas'uliyati va refleksivligini rivojlantirish) ^[14-b.].

O'quv fanlarining diversifikatsiyasi shaxs va jamiyatning turli faoliyat turlariga bo'lgan ehtiyojlarini qondirish, shaxsning ijtimoiy harakatchanligini oshirish hamda me'yoriy ko'nikmalarni takomillashtirish imkonini beradi.

Ye. L. Kudrina va T. S. Sumskeya kabi tadqiqotchilar o'quv fanlari hamda ta'lim dasturlarini diversifikatsiya qilishga oid ma'lum talablarni ilgari suradilar. Xususan:

- fundamentallashtirish (pedagogik ta'limning ilmiy-bazaviy komponentlarini shakllantirish va mustahkamlashni ta'minlaydi);
- uzluksizlik va integratsiya (ilgari olingan bilim, ko'nikma va malakalarni hisobga olgan holda fanlararo uzluksizlikning asta-sekin murakkablashib borishi);
- yakunlanganlik va to'liqlik (avvalgi bosqich o'zlashtirilgandan so'ng ta'lim dasturining yangi darajasini o'zlashtirish);
- mavjudlik (talabalar tomonidan ta'lim dasturi va fanlarni shaxsning ehtiyojlari, imkoniyatlari hamda qobiliyatiga qarab tanlash) ^[214-b.].

Tadqiqotimizda Ye. L. Kudrina tomonidan berilgan "ta'limni diversifikatsiya qilish" ta'rifining talqiniga tayangan holda, o'quvchilarning huquqiy kompetentligini rivojlantirish kontekstida "Tarbiya" fani vazifalarini kengaytirish, ya'ni rivojlantirish va o'quv intizomini diversifikatsiya qilish kabi diversifikatsiya ko'rinishiga murojaat qilishni maqsadga muvofiq deb hisobladik.

V. A. Slastenin ta'limda gumanitar fanlar mazmuni integratsiyaga asoslanishi zarurligini ta'kidlaydi ^[198-b.]. Biz tadqiqotimizda integratsiyaning quyidagi ta'rifiga tayanamiz: " (lot. integratio - "to'ldirish, tiklash") - birlashtirish, kattalashtirish, ajralmas qism sifatida bir butunga kiritish" ^[38-b.].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Integratsiya obyektlari tomonidan huquqiy kompetentlik mantig'idan kelib chiqib, huquqiy ta'lim tushunchasi hamda huquqiy bilim va malakalar tizimi belgilab olindi. Bu esa "Tarbiya" fani mazmuniga va fanga oid tayanch kompetensiyalarning izchillik hamda uzluksizlikning didaktik tamoyillariga asoslangan, huquqiy xususiyatga ega muayyan mavzularni kiritishni taqozo etdi. Mazkur jihat esa bilim mazmunini kengaytirish va chuqurlashtirish, o'quvchilarning huquqiy bilimlarini tizimlashtirish hamda ixchamlashtirishni talab qiladi.

Mazkur tuzilmada 7-sinf o'quvchilarida huquqiy kompetentlikni rivojlantirishni o'zida aks ettiruvchi sohaga oid integral huquqiy bilim, ko'nikma va qobiliyatlarning o'zaro aloqadorligini ta'minlash orqali huquqiy kompetentlikning tizimli ravishda takomillashib borishi tavsiflandi.

7-sinf "Tarbiya" fani mavzulari doirasida huquqiy kompetentlikni rivojlantirish xususiyatga ega bo'lgan taqvim

Dars Mavzusi	Asosiy Tushuncha / Kompetentlik	Tarbiyaviy Yo'nalish / Ilmiy Tahlil
Inson - ezigulik ijodkori	Insonning huquqiy daxlsizligi, qadr-qimmatni hurmat qilish	Har bir shaxsning daxlsizligi, qadr-qimmat va inson huquqlariga hurmat - jamiyatda axloqiy va huquqiy normaning asosiy poydevori.
Oliy maqsadlar bilan yashash	Fuqarolik burchi, huquq va majburiyatlar o'rtasidagi bog'liqlik	Fuqarolik burchi va huquqlarni anglash orqali, yoshlarni mas'uliyatli, jamiyatga foydali fuqarolar sifatida tarbiyalash.
Muvaffaqiyat - qunt va qat'iyat natijasi	Huquqiy faollik, mehnat huquqi	Mehnat huquqini anglash va huquqiy faollikni targ'ib qilish, yoshlarni o'z huquqlarini himoya qilishga o'rgatish.
Umr - umid - sinov - imkoniyat	Hayot uchun mas'uliyat, inson huquqlarining kafolati	Inson huquqlari va mas'uliyatli jamiyat shakllantirish orqali hayotga ijobiy qarashni rivojlantirish.
Tabiatni asrash - hayotni asrash	Ekologik huquqlar, atrof-muhitni muhofaza qilish majburiyati	Ekologik huquqlarni anglash, atrof-muhitni himoya qilishga mas'uliyatni yosh avlodga singdirish.
Inson axloqi bilan go'zal	Axloqiy va huquqiy meyorlar uyg'unligi	Axloq va huquq me'yorlarini bir-biriga uyg'unlashtirish orqali yoshlarni huquqiy ongini shakllantirish.
Inson odobida aks etuvchi fe'l - atvor	Jamoat joylarida o'zini tutish qoidalari, huquqbuzarlikdan saqlanish	Jamoat joylarida odob va huquqni hurmat qilishni o'rgatish, huquqbuzarlikdan saqlanishga qaratilgan tarbiya.

Insonlarni birlashtiruvchi umuminsoniy xislatlar	Inson huquqlari umumjahon konsepsiyasi	Umuminsoniy qadriyatlar asosida yoshlarni millatlararo bag'rikenglik, tenglik, va hurmatga o'rgatish.
Baxtiyor hayotning ustunlari	Qonuniylik, tinchlik, fuqarolik burchi	Fuqarolik burchi va qonuniylikni qabul qilish, jamiyatda tinchlikni saqlashda huquqiy faoliyatni rivojlantirish.
Hammasi o'z qo'limizda	Huquqiy faollik, o'z huquqlarini anglash	Yoshlarni huquqiy faollikka jalb qilish, o'z huquqlarini himoya qilishni o'rgatish.
Inson umri	Hayot huquqi, shaxsiy daxlsizlik	Inson hayotining daxlsizligi, o'zini hurmat qilish va huquqiy himoya haqida ma'lumot berish.
Ogohlik	Huquqbuzarlik, ma'muriy javobgarlik	Huquqbuzarlikni oldini olish, ogohlik va javobgarlikni tarbiyalash orqali huquqiy madaniyatni shakllantirish.
Ko'zga ko'rinmas xatarlar	Internetda xavfsizlik, bolalarni himoya qilish huquqi	Internetda xavfsizlik, bolalarning huquqlarini himoya qilish va onlayn muhitda huquqiy ogohlikni oshirish.
Men qanday odamman?	O'z shaxsiy huquqlarini anglash, mas'uliyat hissi	O'z huquqlarini anglash, mas'uliyatni his qilish, ijtimoiy faollikni rivojlantirish.
Muomala uchun zarur odoblar	Muomalada huquq va axloq meyorlari	Jamiyatda o'zini tutish, huquqiy va axloqiy me'yorlarni hurmat qilishni o'rgatish.
Kommunikativlik - muvaffaqiyat kaliti	Boshqa insonlarni hurmat qilish, so'z erkinligi	To'g'ri muloqot madaniyati, huquqiy va axloqiy chegaralarni tushunish va hurmat qilishni tarbiyalash.
Samarali muloqat sirlari	Muloqot madaniyati, huquqiy munosabatlarda madaniyat	Muloqot madaniyatini rivojlantirish, huquqiy munosabatlarda to'g'ri va hurmatli muloqotni o'rgatish.
Farzand oila ko'zgusi	Oilaviy huquqlar, bolalarning oiladagi huquqlari	Oilaviy huquqlarni va bolalarning huquqlarini anglash, oilaviy munosabatlarda huquqiy ongini shakllantirish.
Avval tinglashni o'rganing	Boshqalar fikriga hurmat, so'z erkinligi va uni to'g'ri qo'llash	So'z erkinligini hurmat qilish, boshqalar fikriga e'tibor berish va muloqotda madaniyatni rivojlantirish.
Harakat qilmagan baxtga yetolmas	Faol fuqarolik pozitsiyasi, mehnat huquqi	Faol fuqarolik pozitsiyasini rivojlantirish, mehnat huquqlarini anglash va jamiyatda huquqiy ishtirokni oshirish.
Yaxshilik yo'lida hamkorlik	Jamoa faoliyatida qonunga amal qilish, tenglik	Jamiyatda qonunlarga hurmat qilish, hamkorlikda ishlash va tenglikni qadrlashni yoshlar orasida tarbiyalash.
Do'stlik	Dushmanlik va zo'ravonlikka qarshi huquqiy immunitet	Do'stlik, tinchlik va zo'ravonlikka qarshi turish huquqiy immunitetni shakllantirishni o'rgatish.
Insoniylik - xalqimizning eng buyuk fazilati	Inson huquqlari, adolat, bag'rikenglik	Inson huquqlarini hurmat qilish, adolat va bag'rikenglikni o'rganish orqali yoshlarni yaxshilikka targ'ib qilish.
Bag'rikenglik - tinchlik sari muhim qadam	Madaniy huquqlar, diniy va millatlararo bag'rikenglik	Madaniy huquqlarni va diniy, millatlararo bag'rikenglikni rivojlantirish orqali ijtimoiy tinchlikka hissa qo'shish.
Daxldorlik	Jamiyat ishlariga aralashish huquqi, fuqarolik faolligi	Fuqarolik faolligini oshirish, jamiyat ishlariga aralashish huquqini anglash va rivojlantirish.
Mahallamiz farovonligi - bizning farovonligimiz	Hududiy o'zini o'zi boshqarishda ishtirok etish huquqi (mahallachilik)	Mahallada o'zini o'zi boshqarish huquqini tushuntirish, jamoat hayotida faol ishtirokni rag'batlantirish.

TAHLIL VA NATIJALAR

Huquqiy kompetentlikning dinamik tushunchasi inson faoliyati hamda uning shaxsiy rivojlanish jarayonida doimiy ravishda o'zgarib, takomillashib boradigan hodisa sifatida qaraladi. Mazkur yondashuvga ko'ra, shaxs muayyan bosqichlarda huquqiy bilimlar, qarashlar va ko'nikmalarni shakllantirib boradi hamda har bir bosqichda yangi huquqiy malaka va kompetensiyalarga ega bo'ladi. "Tarbiya" fani doirasida ushbu jarayonni nazariy va amaliy jihatdan o'rganish, yosh xususiyatlariga mos ravishda huquqiy ongini tarbiyalash hamda huquqiy kompetentlikni rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Huquqiy kompetentlikning universal tuzilmasi, ya'ni barcha shaxslar uchun umumiy va zarur hisoblangan huquqiy bilimlar, axloqiy me'yorlar hamda fuqarolik mas'uliyati kabi tarkibiy qismlar insonning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishida muhim o'rin egallaydi. Shu bilan birga, mazkur yondashuv tarbiya jarayonida huquqiy kompetentlikni bosqichma-bosqich shakllantirish zaruratini yuzaga keltiradi. Bunday yondashuv bolalarda huquq va majburiyatlar haqidagi oddiy tushunchalarni shakllantirishdan boshlanib, o'smirlik davrida huquqiy tafakkurni

rivojlantirish, yoshlar davrida esa fuqarolik pozitsiyasini mustahkamlashgacha bo'lgan uzluksiz jarayonni o'z ichiga oladi.

Mazkur jarayonni samarali tashkil etish natijasida tarbiya ta'sirida shakllangan huquqiy bilimlar nafaqat nazariy bilimlar darajasida, balki amaliy faoliyatda namoyon bo'ladigan huquqiy kompetentlik sifatida ham qaror topadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur maqola yuzasidan xulosa qilib aytganda, "Tarbiya" fani asosida o'quvchilarda huquqiy kompetentlikni rivojlantirish maqsadida ilmiy asoslangan quyidagi vazifalarni amalga oshirish zarur hisoblanadi. Jumladan, o'quvchilarning huquqiy kompetentligini rivojlantirishga xizmat qiluvchi pedagogik shart-sharoitlarni ilmiy asosda o'rganish, ta'lim strategiyalarini uzluksiz shakllantirish doirasida ta'lim texnologiyalari, shakllari va usullarini bosqichma-bosqich murakkablashtirish hamda pragmatizatsiya qilish muhim ahamiyat kasb etadi.

Shuningdek, ta'lim mazmuniga huquqiy yo'naltirilgan interfaol topshiriqlarni kiritish, hayotiy huquqiy vaziyatlar asosida o'qitishni tashkil etish, fanlararo integratsiyani kuchaytirish, o'quvchilarning faol fuqarolik pozitsiyasini rivojlantirishga qaratilgan pedagogik texnologiyalardan samarali foydalanish huquqiy kompetentlikni shakllantirishning muhim pedagogik shart-sharoitlari sifatida namoyon bo'ladi. Mazkur vazifalarni tizimli ravishda amalga oshirish o'quvchilarda huquqiy ong, huquqiy madaniyat va fuqarolik mas'uliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Бодалев А.А., Крутецкий В.А., Ломов Б.Ф. Педагогик va yosh psixologiyasi asoslari. - Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti nashri, [yil ko'rsatilmagan]. - [betlar soni ko'rsatilmagan].
2. Karimov S., Ortiqbueva D. O'quvchilarda huquqiy ong va madaniyatni shakllantirish. - Toshkent, 2022. - [betlar soni ko'rsatilmagan].
3. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi. "Tarbiya konsepsiyasi" asosida ishlab chiqilgan o'quv-uslubiy qo'llanma. - Toshkent, [yil ko'rsatilmagan]. - [betlar soni ko'rsatilmagan].
4. Татур Ю.Г. Образовательная система России. Высшая школа: монография. - М.: Исслед. центр проблем качества подготовки специалистов: Изд-во МГТУ, 1999. - 278 с.
5. Кудрина Е.Л. Диверсификация высшего профессионального образования в сфере культуры и искусства: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.05. - М., 1999. - 353 с.
6. Сумская Т.С. Диверсификация непрерывного профессионального образования специалистов по социальной работе в университетском комплексе: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.08 / Рос. гос. соц. ун-т.- М., 2007. - 43 с.
7. Кудрина Е.Л. Диверсификация высшего профессионального образования в сфере культуры и искусства: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.05. - М., 1999. - 353 с.
8. Сластенин В.А., Белозерцев Е.П. и др. Педагогика профессионального образования: учеб. пособие для студентов высш. пед. учеб. заведений. - М.: Академия, 2004. - Электронный ресурс.
9. Лопатин В.В., Лопатина Л.Е. Толковый словарь современного русского языка. - М.: Эксмо, 2009. - 921 с.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(4)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.